

KONTROLLUTVALGET I GJEMNES- ÅRSRAPPORT 2023

1. INNLEDNING

Etter lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-1 er alle kommuner pålagt å ha et kontrollutvalg. Utvalget er kommunestyrets kontrollorgan og skal på vegne av kommunestyret, sørge for det løpende tilsynet med kommunens forvaltning.

Utvalgets uavhengige stilling i forhold til andre folkevalgte organ og administrasjonen, er ivaretatt gjennom strenge krav til valgbarhet og et uavhengig sekretariat.

2. UTVALGETS SAMMENSETNING

Kontrollutvalget i Gjemnes kommune har for **perioden 2019 – 2023** hatt følgende sammensetning:

Funksjon	Navn	Parti
Leder	Olav Sæter	Sv
Nestleder	Kristine Måløy	Krf
Medlem	Britt Karin Flemmen	Ap
	Vaagbø	
Medlem	Anna Britt Haas	H
Medlem	Stein Brubæk*	Sp

*medlem av kommunestyret

Kontrollutvalget i Gjemnes kommune har for perioden **2023-2027** følgende sammensetning:

Funksjon	Navn	Parti
Leder	Jon Hals	H
Nestleder	Heidi Høgset	V
Medlem	Odd Ingvar Torvik*	Sp
Medlem	Olav Sæter	Sv
Medlem	Britt Karin Flemma Vaagbø	Ap

*medlem av kommunestyret

Ordfører og oppdragsansvarlig revisor har møte- og talerett i utvalgets møter.

3. SEKRETARIAT

Kommunestyret og fylkestinget skal sørge for at kontrollutvalget får sekretariatsbistand som tilfredsstillende utvalgets behov.", jf. Kommuneloven § 23-7 1. ledd. Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget, er forsvarlig utredet, og at utvalgets vedtak blir iverksatt, jf. kommuneloven § 23-7 2. ledd.

Kommunene Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Molde, Nesset, Rauma, Sunndal og Vestnes har fra 2004 hatt samarbeidsavtale om interkommunal sekretærfunksjon for kontrollutvalgene.

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal ble fra 2013 opprettet som et interkommunalt samarbeid (IS) etter kommunelovens § 27 med status som eget rettssubjekt og med eget styre. Fra 01.01.20 har samarbeidet bestått av Aukra, Gjemnes, Hustadvika, Molde, Rauma, Sunndal og Vestnes kommuner.

Styret er, frem til utgangen av 2023, samarbeidets øverste organ og ivaretar arbeidsgiveransvaret for sekretariatets ansatte. Stig Holmstrøm, Vestnes kommune, er valgt til styreleder. Gudrun Herje Langseth, Rauma kommune, er valgt til nestleder.

I 2019 godkjente kommunestyrene nye vedtekter og valgte å benytte seg av overgangsordningen som kommuneloven åpner for. Innen utgangen av valgperioden 2019-2023 måtte samarbeidet velge en annen organisasjonsform enn § 27 samarbeid.

Eierkommunene har, etter anmodning fra styret, behandlet sak om omdanning til kommunalt oppgavefellesskap. Kommunestyret i Gjemnes godkjente omdanningen til kommunalt oppgavefellesskap i møte 20.06.23, sak 15/23. Den nye samarbeidsavtalen trer i kraft fra 01.01.24.

I 2023 er sekretærfunksjonen for kontrollutvalget i Gjemnes ivaretatt av daglig leder i Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal, Jane Anita Aspen.

4. OPPGAVER OG VIRKSOMHET I 2023

4.0 Saksbehandling og møteavvikling

Kontrollutvalget har i 2023 avviklet 5 møter (4 før valget, 1 etter valget) og behandlet i alt 41 saker (31 saker før valget, 10 saker etter valget). Av disse er 9 saker oversendt kommunestyret for endelig behandling eller som uttalelse. I tillegg er det i 2023 lagt frem 43 referatsaker og 5 orienteringssaker.

Kontrollutvalgets møteprotokoller legges frem for kommunestyret som referatsak, slik at kommunestyrets medlemmer holdes løpende orientert om kontrollutvalgets arbeid.

Kontrollutvalgets møter holdes for åpne dører, og møtene blir hovedsakelig avholdt på kommunehuset.

Kontrollutvalget har på forespørsel fått orienteringer fra administrasjonen og revisjonen i saker som har vært til behandling i møtene.

Reglement for kontrollutvalget

Reglement for kontrollutvalget i Gjemnes 2019-2023 er vedtatt kommunestyret i møte 29.10.19, k-sak 13/19.

Reglement for kontrollutvalget i Gjemnes 2023-2027 er vedtatt kommunestyret i møte 03.10.23, k-sak 11/23.

Plan for Kontrollutvalgets virksomhet 2020-2023

Kontrollutvalget utarbeider plan for kontrollutvalgets virksomhet for hver valgperiode. Planen utarbeides av det nye kontrollutvalget i løpet av første år etter nytt valg. Kommunestyret godkjente plan for 2020-2023 i møte 26.05.20, sak 16/20. Plan for kontrollutvalgets virksomhet 2020-2023 er en overordnet plan som er blitt konkretisert av kontrollutvalget i en årlig arbeidsplan.

Konferanser/opplæring

På grunn av kommunens anstrengte økonomi deltok ingen fra kontrollutvalget i Gjemnes på eksterne fagkonferanser/opplæringsamlinger i 2023.

4.1 Påse-ansvar overfor revisjonen

Etter kommuneloven § 23-2, skal kontrollutvalget påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.

Kommunestyret valgte i møte 18.06.19, sak 40/19, å inngå som deltager i Møre og Romsdal Revisjon SA (MRR) og valgte samvirkeforetaket som revisor for kommunen. I vedtaket fikk kontrollutvalget mandat til å inngå oppdragsavtale med Møre og Romsdal Revisjon SA.

Kontrollutvalget i Gjemnes godkjente oppdragsavtalen med MRR i møte 26.11.20, sak 34/20. I avtalen forutsettes det bl.a. at revisjonen legger til rette for at kontrollutvalget kan oppfylle sitt påse-ansvar overfor revisjonen. I dette ligger det at revisjonen skal rapportere til kontrollutvalget fra sitt arbeid og ha et kvalitetssystem i samsvar med lov og revisjonsstandarder.

Daglig leder i Møre og Romsdal Revisjon SA er Martin Gjendem Mortensen. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor for Gjemnes kommune har for revisjonsåret 2022 vært Tore Kvisvik. For revisjonsåret 2023 har Ronny Rishaug overtatt som oppdragsansvarlig regnskapsrevisor.

Utvalget har i 2023 fått seg forelagt følgende:

- **Interimrapport Gjemnes kommune revisjonsåret 2022**
- **Oppsummering årsoppgjørrevisjon Gjemnes kommune 2022**
- **Revisjonsberetning 2022**
- **Revisjonsplan revisjonsåret 2023**
- **Revisors vurdering av uavhengighet**

Dokumentene er blitt supplert med muntlige orienteringer fra oppdragsansvarlig revisor.

4.2 Uttalelse til regnskapene

Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3.

Utvalget har behandlet og vurdert **årsregnskap og årsberetning for 2022** for Gjemnes kommune, og gitt sin uttalelse til dette.

Vurderingen ble gjennomført med bakgrunn i Forum for Kontroll og tilsyns (FKTs) veileder og mal for kontrollutvalgets uttalelse. I denne vurderingen ligger også et påseansvar for regnskapsrevisjon.

Kontrollutvalget har i forbindelse med sin uttalelse til årsregnskap og årsberetning 2022 blant annet fremhevet at gjeldsgrad er noe over anbefalt nivå. Det vil være avgjørende at netto driftsresultat og disposisjonsfond holdes på anbefalt nivå over tid, og at gjeldsgraden ikke øker. Det anbefales at kommunestyret vedtar måltall for å få en sunn økonomi i et langsiktig perspektiv, og at disse ikke endres ved årlig rullering av budsjett og økonomiplan avhengig av årlig resultat. Årsmeldingen bør presentere kommunal økonomisk bærekraft på en mer ryddig og konsistent måte.

Med hjemmel i kommunelovens § 23-2 om kontrollutvalgets ansvar og myndighet og Reglement for gjennomføring av kommunale bygge- og anleggsprosjektet, vedtatt i Gjemnes kommunestyre 28.02.17, skal kontrollutvalget gi sin uttalelse til sluttrapport med regnskap til alle byggeprosjekt med en investeringsramme på over 10 mill. kroner, før formannskapetets og kommunestyrets behandling.

Kontrollutvalget har i 2023 ikke fått seg forelagt noen sluttregnskap/byggeregnskap til behandling og uttalelse. Kontrollutvalget har i møte 13.09.23, sak 31/23, anmodet kommunedirektøren om at sluttrapport med regnskap utarbeides så snart som råd for utbyggingen ved Batnfjord skule.

4.3. Nummererte brev

I kommuneloven § 24-7, er det krav om at revisor i brev skriftlig skal påpeke nærmere angitte forhold overfor kontrollutvalget. Det er listet opp syv forhold som krever slik rapportering. Bestemmelsen er

ikke til hinder for at revisor selv vurderer om det er andre forhold som også bør rapporteres til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget har i møte 13.09.23, sak 24/23 mottatt **Revisorbrev nr. 1-2023** datert 30.06.23 i tilknytning til gjennomført etterlevelseskontroll på området beregning av tilskudd til private barnehager. Revisjonens kontroll viser at kommunen ikke har overholdt frist for å fatte vedtak om tilskuddssatser for 2022. Kommunedirektøren bes om å etablere rutiner for å overholde frist for å fatte vedtak om tilskuddssatser, og rapportere tilbake til kontrollutvalget om hvordan dette skal sikres.

Kontrollutvalget har i møte 22.11.23, sak 37/23 fått fremlagt **Revisorbrev nr. 2-2023**, som er revisors rapport etter undersøkelse av mulig mislighet. Revisorbrev nr. 3-2023 viser at revisors vurdering på bakgrunn av tilsendt dokumentasjon, forskrift om lån fra husbanken og kommunens retningslinjer er følgende:

Revisor kan ikke ut fra tilgjengelig dokumentasjon se at startlånsøker har hatt noen fordel av tilsagn på finansieringsbevis for startlån. Søknad er trukket og startlån er ikke utbetalt. Gjennomgangen viser at kommunen bør gjennomgå sine rutiner for behandling av startlånsøknader og kvalitetssikring av saksbehandlingen. Videre må en vurdere om praksis for tildelinger er i tråd med retningslinjer som er vedtatt av kommunestyret.

Kontrollutvalget har til møte 18.01.24 bedt kommunedirektøren om en skriftlig tilbakemelding og vil følge opp dette videre.

4.4 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Revisor skal senest 30. juni gi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen, jf. Kommuneleova § 24-9.

Det er i 2023 fremlagt følgende rapport fra forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen 2022:

- **Forenklet etterlevelseskontroll av kommunens beregning av tilskudd til private barnehager**

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor rapporterte i møte 13.09.23, sak 24/23, at det ved forenklet etterlevelseskontroll på området er funnet at kommunen ikke har overholdt frist for å fatte vedtak om tilskuddssatser for 2022. Kommunestyret behandlet rapporten i møte 07.11.23, sak 18/23. Se også punkt 4.3 Nummererte brev.

Kontrollutvalget fikk i møte 22.11.23, sak 38/23 presentert revisjonens Risiko- og vesentlighetsvurdering før forenklet etterlevelseskontroll 2023.

4.5 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalgets oppgaver ved forvaltningsrevisjon følger av kommuneloven § 23-3.

Det er utarbeidet **Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023** som ble behandlet av kontrollutvalget i møte 29.09.20, sak 28/20 og senere vedtatt av kommunestyret i møte 27.10.20, sak 49/20.

Kommunestyret fattet følgende vedtak:

1. Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til Gjemnes kommunes Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023, med følgende tema:

- *Vannforsyning*
- *Innkjøp og offentlige anskaffelser*
- *RIR IKS*

2. Kontrollutvalget får fullmakt til å prioritere rekkefølge mellom tema som er omtalt i planen.

3. Dersom det oppstår noe uforutsett i planperioden, kan kontrollutvalget prioritere andre områder for forvaltningsrevisjon.

Vannforsyning i Gjemnes kommune

Rapport fra prosjektet ble behandlet i kontrollutvalgets møte 27.05.21, sak 15/21, og endelig i kommunestyret 22.06.21, sak 22/21. Kommunestyret gjorde vedtak i tråd med kontrollutvalgets innstilling:

1. *Gjemnes kommunestyre tar forvaltningsrevisjonsrapporten Vannforsyning i Gjemnes kommune til etterretning og slutter seg til følgende anbefalinger fra kontrollutvalget:*
 - a. *Gjemnes kommune skal utarbeide vedlikeholdsplaner for de kommunale vannverkene i kommunen som ikke har dette.*
 - b. *Hovedplan for vannforsyning skal oppdateres i henhold til bestemmelser i planstrategi for Gjemnes kommune.*
 - c. *Gjemnes kommune skal utarbeide beredskapsplan for kommunale vannverk, som produserer over 10m³ vann pr døgn, som ikke har dette.*
 - d. *Gjemnes kommune skal utarbeide plan for beredskapsøvelser ved de kommunale vannverkene som ikke har dette, og sikre at de ansatte gjennomfører beredskapsøvelser.*
 - e. *Gjemnes kommunen kan med fordel gi mer målrettet informasjon om drikkevann, drikkevannskvalitet, prøvetaking, prøveresultater og informasjon om at kommunen har fått innvilget søknad om redusert antall drikkevannprøver.*
 - f. *Gjemnes kommune kan med fordel ha en nærmere dialog med de private vannverkene ved utarbeidelse av planer.*
2. *Kommunestyret ber rådmannen sørge for at anbefalingene følges opp og påse at dette arbeidet gjennomføres.*
3. *Kommunestyret ber om at rådmannen gir kontrollutvalget en skriftlig plan for oppfølging av anbefalingene til kontrollutvalgets møte 16. september 2021*

Oppfølging: Kontrollutvalget fikk fremlagt rådmannens plan for oppfølging av anbefalingene i møte 16.09.21.

Leder for Areal og drift, orienterte utvalget i møte 25.03.22, OS 03/22, om status for oppfølging av anbefalingene etter forvaltningsrevisjonsprosjektet. Etter planen skulle en da være i mål med tiltakene på anbefaling a), c) og d). Tiltak knyttet til anbefaling b) skulle etter planen avsluttes innen 01.07.22. De to siste anbefalingene hadde ikke en tidsangivelse i planen. Det ble opplyst at pga. vakanser hadde ikke arbeidet kunnet bli prioritert

Kontrollutvalget i Gjemnes vedtok i møte 24.11.22, sak 33/22, at det skulle sendes brev til kommunestyret for å orientere om at kontrollutvalget ser alvorlig på den manglende oppfølging av anbefalingene i forvaltningsrevisjonsprosjekt Vannforsyning i Gjemnes kommune. Kommunestyret fikk brevet fremlagt i møte 13.12.22, referatsak 64/22.

Kontrollutvalget har fulgt opp dette videre i 2023. Leder for Areal og drift, gav utvalget i møte 13.03.23 ny status for oppfølging av kommunedirektørens plan for oppfølging av anbefalingene, jf. OS 4/23. Det rapporteres om at det ikke har blitt gjort noe på området siden rapport for 1 år siden pga. vakanser.

Kontrollutvalget behandlet i møte 22.05.23, sak 17/23 Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport Vannforsyning i Gjemnes kommune. Kontrollutvalget vedtok følgende innstilling til kommunestyret: Kommunedirektøren bes om å intensivere arbeidet med å sette inn tiltak for å følge opp plan for oppfølging av anbefalinger i forvaltningsrevisjonsrapport om Vannforsyning. Kommunedirektøren må sikre at vedtatt prøvetakingsplan for vannverkene følges. Kommunestyret fattet vedtak i samsvar med kontrollutvalgets innstilling i møte 20.06.23, sak 25/23.

Kontrollutvalget ser alvorlig på at kommunedirektøren ikke klarer å følge opp manglene som dette forvaltningsrevisjonsprosjektet har avdekket.

RIR IKS

Prosjektet er gjennomført i samarbeid med kontrollutvalgene i Aukra, Hustadvika og Molde kommune. Rapport fra prosjektet ble behandlet i kontrollutvalgets møte 18.01.23, sak 2/23, og endelig i kommunestyret 28.02.23, sak 8/23. Kommunestyret gjorde **vedtak** i tråd med kontrollutvalgets innstilling: Det var ble i vedtaket vist til disse anbefalingene som RIR bør følge opp:

- sikre at alle ansatte får nødvendig kjennskap til retningslinjene i internkontrollen
- sikre at alle ansatte gjøres kjent med og etterlever de tiske retningslinjene.
- sikre at ansatte følger anskaffelsesregelverket ved innkjøp. Videre bør selskapet vurdere om det skal inngås rammeavtaler på områder der det foretas hyppige innkjøp.
- det skal inngås rammeavtaler på områder der det foretas hyppige innkjøp. d) RIR IKS bør sikre at administrative tjenester som faktureres mellom selskapene iht. avtale, og som der er fastsatt etter anslag, dokumenteres bedre.
- sikre at selvkostfondet for slam oppfyller krav om at overskudd oppstått for fem år og lengre siden godskrives kundene.
- sikre at maler for saksbehandling vedlikeholdes og oppdateres ved behov
- sikre at foreløpig svar sendes ut hvis saksbehandlingen tar lang tid.
- sikre at avtaler med RIR Næring AS og RIR Transport AS reforhandles og signeres hvert år
- for å kunne dekke fremtidige miljøforpliktelser, utarbeide kvalifiserte beregninger av hva som må settes av til etterbruksfond

Oppfølging: Kontrollutvalget behandlet i møte 22.05.23, sak 19/23 RIR IKS sin plan for oppfølging av anbefalingene: RIR IKS har laget en plan for på kort sikt følge opp anbefalingene i kommunestyrets vedtak. Kontrollutvalget anmoder RIR IKS om også etablere rutiner som ivaretar en kontinuerlig oppfølging av anbefalingene. Kontrollutvalget i Gjemnes ønsker en statusrapport for oppfølging av anbefalingene innen 30.04.24.

Innkjøp og offentlige anskaffelser

Kontrollutvalget bestilte i møte 24.11.22, sak 32/22 en forvaltningsrevisjon av innkjøp og offentlige anskaffelser. Prosjektplan ble lagt frem for godkjenning i utvalgets møte 18.01.23, sak 4/23. På grunn av den vanskelige økonomiske situasjonen i Gjemnes, valgte kontrollutvalget å avlyse gjennomføringen av dette prosjektet.

Nytt kontrollutvalg bestilte i møte 22.11.23 sak 39/23, fra Møre og Romsdal Revisjon SA, risiko- og vesentlighetsvurdering av Gjemnes kommunes virksomhet og virksomhet i kommunens selskaper. Denne skal danne grunnlag for utarbeidelse av Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027.

4.6 Eierskapskontroll

Kontrollutvalgets oppgaver ved eierskapskontroll følger av kommuneloven § 23-4.

Det er utarbeidet **Plan for eierskapskontroll 2020-2023** som ble behandlet av kontrollutvalget i møte 15.09.20, sak 29/20 og senere vedtatt av kommunestyret i møte 27.10.20, K-sak 50/20. Planen sier følgende:

1. *Dersom det bestilles forvaltningsrevisjon av RIR IKS, så skal det samtidig gjennomføres en eierskapskontroll av selskapet.*
2. *Kontrollutvalget får delegert myndighet til å vurdere deltakelse i eierkontroller initiert av andre kontrollutvalg.*
3. *Kontrollutvalget får delegert myndighet til å avgjøre om det skal gjennomføres eierskapskontroll, dersom noe uforutsett oppstår i valgperioden.*

Gjennomføring av eierskapskontroll forutsetter at Gjemnes kommune har utarbeidet eierskapsmelding (retningslinjer for forvaltning av kommunens eierinteresser i hel- og deleide selskap og eierskapsstrategier pr selskap). Eierskapsmelding for Gjemnes kommune 2015 ble behandlet i Gjemnes kommunestyre 28.04.15 sak 15/15.

I ny kommunelov er det et krav om at det skal utarbeides eierskapsmelding minst en gang i valgperioden, jf. kommunelova § 26-1. I paragrafen settes det også krav til hva eierskapsmeldingen skal inneholde:

- Kommunens prinsipper for eierstyring
- Oversikt over selskap, kommunale foretak og andre visksomheter som kommunen har eierinteresse eller tilsvarende interesse i
- Kommunens formål med sine eierinteresser

Eierskapsmelding er et viktig styringsverktøy for kommunen og kommunens representanter i alle selskaper kommunen har eierinteresser i. Eierskapsmeldingen er også et viktig redskap i kontrollutvalgets arbeid. Det ble i valgperioden 2019-2023 ikke utarbeidet eierskapsmelding for Gjemnes kommune, noe som er brudd på kravene i kommuneloven.

Eierskapskontroll RIR IKS

Kontrollutvalget i Gjemnes, har sammen med kontrollutvalgene i de andre eierkommunene Aukra, Hustadvika, Molde og Rauma, gjennomført eierskapskontroll av RIR IKS. Rapport fra prosjektet ble behandlet i kontrollutvalgets møte 18.01.23 sak 3/23, og endelig i kommunestyret 28.02.23, sak 7/23. Kommunestyret gjorde **vedtak** i tråd med kontrollutvalgets innstilling:

Gjemnes kommune må:

- Sikre at kommunens arkiv til enhver tid er oppdatert med relevante dokumenter og informasjon fra RIR IKS, herunder innkalling, saksdokumenter og protokoll fra representantskapsmøter.
- Etablere rutiner som sikrer at kommunestyret får informasjon om selskapet og at informasjonen dokumenteres.
- kommunestyret, i inneværende kommunestyreperiode, vedtar en eierskapsmelding som ivaretar dagens krav til innhold.

Oppfølging: Kontrollutvalget behandlet i møte 22.05.23, sak 18/23 ordfører og kommunedirektørs plan for oppfølging av anbefalingene. Kontrollutvalget vurderte at planene ser ut til å være et godt verktøy for oppfølging av anbefalingene. Det er positivt at rapportens anbefalinger også tas med videre til eierskapsoppfølging av andre selskap, ikke bare RIR IKS. Kontrollutvalget tok derfor mottatt plan for oppfølging av eierskapskontrollen til orientering. Kommunedirektør opplyste i møte 13.09.23 at eierskapsmelding for Gjemnes kommune snart er klar for å legges frem for politisk behandling. Kontrollutvalget følger opp saken til eierskapsmelding er kommet på plass

Nytt kontrollutvalg bestilte i møte 22.11.23, sak 34/23. fra Møre og Romsdal Revisjon SA risiko- og vesentlighetsvurdering av Gjemnes kommunes eierskap. Denne skal danne grunnlag for utarbeidelse av Plan for eierskapskontroll 2024-2027.

4.7 Innsyn og undersøkelser i selskaper o.l.

Med hjemmel i kommunelova § 23-6 kan kontrollutvalget kreve de opplysninger som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll, fra IKS, interkommunale politiske råd, kommunale oppgavefelleskap og AS der kommunen alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller IKS direkte eller indirekte eier alle aksjer

Kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer og har rett til å være til stede i disse møtene. I lovendring i kommuneloven i 2023, ble det presisert at det er kommunen som skal sørge for at kontrollutvalget blir varslet. Det er bare RIR IKS som i 2023 har varslet kontrollutvalget.

4.8 Særlige oppgaver for kontrollutvalget

Kontrollutvalgets særlige oppgaver følger av forskrift for kontrollutvalg og revisjon.

Ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjedigelse av revisor

Kontrollutvalget innstiller i slike saker til kommunestyret.

Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjett for kontrollarbeidet

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.

Sekretariat

Kommunestyret velger selv sekretariat for kontrollutvalget.

4.9 Oppfølging av politiske vedtak

Kontrollutvalget har ansvar for å kontrollere at administrasjonen iverksetter og gjennomfører de vedtak som er fattet av de ulike politiske organ i kommunen.

I Gjemnes kommune blir det ikke rapportert til kommunestyre på oppfølging av politiske vedtak verken i tertialrapportene eller som annen rapportering. Kontrollutvalget forutsetter at kommunedirektøren har oversikt over vedtak som skal følges opp.

4.10 Oppfølging av kontrollutvalgets saker

Saker fra kontrollutvalget som ikke er endelig avsluttet pr 31.12.23 er følgende:

Sak nr / dato	Sakstittel	Vedtak	Merknad
KU-sak 24/23 13.09.23	Forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen 2022- Kommunenes beregning av tilskudd til private barnehager	Revisjonens kontroll viser at kommunen ikke har overholdt frist for å fatte vedtak om tilskuddssatser for 2022. Kommunedirektøren bes om å etablere rutiner for å overholde frist for å fatte vedtak om tilskuddssatser, og rapportere tilbake til kontrollutvalget om hvordan dette skal sikres.	Følges opp i 2024
KU sak 30/23 13.09.23	Oppfølgingsliste til møte 13.9.2023	I oppfølgingslisten er følgende saker ikke avsluttet: <ul style="list-style-type: none">• Innkjøp og offentlige anskaffelser• Tilsynsrapporter• Barnevernstjenesten i Gjemnes kommune• Vannforsyning i Gjemnes kommune• PPT for Gjemnes kommune• Informasjonssikkerhet• Gjemnes kommune som miljøforvalter• Refusjon sykepenge• Arkivhold i Gjemnes kommune• Forvaltningsrevisjon RIR IKS• Eierskapskontroll RIR IKS	Gjenstående saker fra oppfølgingslisten for 2023 blir ført over til oppfølgingsliste for 2024.
KU sak 35/23 22.11.23	Henvendelse om bekymringsfull situasjon ved Batnfjord skule	1.Kontrollutvalget ser på rekrutteringsutfordringene ved Batnfjord skule som bekymringsfulle, da de informeres å gå ut over tjenestetilbudet 2. Kontrollutvalget ønsker til første møte i 2024 informasjon fra kommunedirektøren om hva som gjøres for å imøtekomme rekrutteringsutfordringene ved Batnfjord skule. 3. Kontrollutvalget fører Batnfjord skule opp på oppfølgingslisten for 2024.	Følges opp i første møte 2024.

KU sak 37/23 22.11.23	Undersøkelse av mulig uregelmessighet -startlån	1. Basert på revisors tilgjengelige dokumentasjon ser det ikke ut til at startlånsøker har hatt noen fordeler av tilsagn på finansieringsbevis. Søknad er trukket og startlån er ikke utbetalt. 2. Kontrollutvalget anmoder kommunedirektøren om å gjennomgå rutiner for behandling av startlånsøknader og kvalitetssikring av saksbehandlingen. 3. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren vurdere om praksis for tildelinger er i tråd med retningslinjer for startlån vedtatt av kommunestyret 22.11.22, sak 33/22. 4. Kontrollutvalget ønsker skriftlig tilbakemelding til første møte 2024.	Følges opp i første møte 2024.
--------------------------------------	---	--	--------------------------------

4.11 Spesielle undersøkelsesoppgaver

Kontrollutvalget har i 2023 gjennomført en undersøkelse for å vurdere om det forelå økonomisk misligheter eller andre forhold som kunne tyde på alvorlige brudd på regler.

Det ble gjennomført en undersøkelse av mulig mislighet knyttet til behandling av statlånssøknad. Revisor kan ikke ut fra tilgjengelig dokumentasjon se at startlånsøker har hatt noen fordel av tilsagn på finansieringsbevis for startlån. Søknad er trukket og startlån er ikke utbetalt. Gjennomgangen viser at kommunen bør gjennomgå sine rutiner for behandling av startlånsøknader og kvalitetssikring av saksbehandlingen. Videre må en vurdere om praksis for tildelinger er i tråd med retningslinjer som er vedtatt av kommunestyret.

Kontrollutvalget har til møte 18.01.24 bedt kommunedirektøren om en skriftlig tilbakemelding og vil følge opp videre. Se også punkt 4.3 Nummererte brev.

4.12 Virksomhetsbesøk

For å bli kjent med den kommunale forvaltningen og for at ansatte i kommunen skal bli bedre kjent med kontrollutvalget, kan kontrollutvalget gjennomføre besøk i kommunale virksomheter eller får orientering fra enhetsledere. Gjennomføring av virksomhetsbesøk/orientering fra enhetsleder, gir kontrollutvalget et godt innblikk i den kommunale forvaltningen og gir virksomheten mulighet til å bli kjent med kontrollutvalget.

Kontrollutvalget har ikke gjennomført virksomhetsbesøk i 2023.

4.13 Sentrale kommunale styringsverktøy

En av kontrollutvalgets oppgaver er å undersøke om kommunen har etablert en betryggende og hensiktsmessig internkontroll.

Kommunedirektøren har ansvar for å etablere og følge opp at kommunen har et tilfredsstillende internkontrollsystem; dvs. systemer og rutiner for å sikre tilstrekkelig styring, måloppnåelse og regeletterlevelse. Etter ny kommunelov skal Kommunedirektøren rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll minst én gang i året.

Alle vesentlige rutiner bør være skriftlig dokumentert med hensyn til hvordan de fungerer, og hvilken internkontroll som ligger inne i systemene.

Gjemnes kommune har følgende sentrale styringsverktøy:

- ❖ **Delegasjonsreglement for Gjemnes kommune** (vedtatt 13.3.2020, k-sak 12/20, oppdatert 24.11.2020, i sak 56/20. korrigeret 22.6.2021, k-sak 21/21)
- ❖ **Finansreglement Gjemnes kommune 2023** (vedtatt 20.6.2023, k-sak 16/23)
- ❖ **Økonomireglement Gjemnes kommune 2021** (vedtatt 22.6.2021, k-sak 29/21)

- ❖ **Innkjøpshåndbok for Gjemnes kommune** (opprettet 1.7.2012, sist revidert 22.4.2013)
- ❖ **Eierskapsmelding for Gjemnes kommune 2015** (vedtatt 28.4.2015, k-sak 15/15) *
- ❖ **Reglement for gjennomføring av kommunale bygge- og anleggsprosjekter** (vedtatt 28.2.2017, k-sak 3/17)
- ❖ **Risiko- og sårbarhetsanalyse Gjemnes kommune** (vedtatt 26.05.2020, k-sak 22/20)
- ❖ **Compilo – kommunens elektroniske kvalitetsstyringsystem**

*Det gjøres oppmerksom på at i ny kommunelov er det kommet krav om at det skal utarbeides eierskapsmelding hver valgperiode, noe Gjemnes kommune ikke har gjennomførte valgperioden 2019-2023.

4.14 Tilsyn fra andre

Flere eksterne forvaltningsorgan fører tilsyn med Gjemnes kommune. For eksempel statsforvalteren, helsetilsynet, arbeidstilsynet og arkivverket. Disse tilsynene kan avdekke avvik eller svakheter i den kommunale organisering og utøving av tjenesteproduksjonen.

Etter ny kommunelov skal Kommunedirektøren rapportere til kommunestyret om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.

En ser det formålstjenlig at kontrollutvalget blir orientert om slike tilsyn, for å kunne løpende følge opp at den samlede tjenesteproduksjonen i Gjemnes kommune kvalitetssikres og forbedres.

Kontrollutvalget har fått seg forelagt følgende tilsynsrapporter i 2023:

- Rapport fra Nordmøre og Romsdal brann og redning IKS (NORBR) datert 24.04.23; Tilsynsrapport 1557-4/195 Torvikvegen 12, Gjemneshallen. Rapporten viser 3 avvik og 3 anmerkninger.
- Tilsynsrapport fra Arbeidstilsynet med Gjemnes kommune, heimetjenesten, datert 25.04.23. Det blir varslet om 3 pålegg om retting.
- Nemko Norlabs tilsyn med miljørettet helsevern ved Gjemnes svømmehall. Tilsynsrapporten datert 19.04.23 viser 1 avvik og 5 anmerkninger
- Arkivverkets i brev datert 09.05.23 om at de har avsluttet tilsynet, til tross for at bare ett av de syv avvikene er lukket. Arkivverket skriver, «De gjenstående avvikene gir grunn til fortsatt bekymring over forvaltningen av arkivene.». Arkivverket minner om at Gjemnes kommune selv er ansvarlig for å ha et arkivhold som er i samsvar med arkivlova med forskrifter.

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal har i 2023 deltatt på møte hos Statsforvalteren i Møre og Romsdal der fokus har vært på samordning av statlige tilsyn og forvaltningsrevisjoner i regi av kontrollutvalgene. Statsforvalteren har ifølge kommuneloven et samordningsansvar for dette. Det er nå opprettet en egen «Tilsynskalender» der alle planlagte og avholdte tilsyn fra alle statlige tilsynsorganer skal være samlet. Kalenderen inneholder også oversikt over forvaltningsrevisjoner fra kontrollutvalgene.

5. SAMMENDRAG

Kontrollutvalget legger vekt på å være en medspiller i å forbedre kommunen. Kommunen er avhengig av tillit hos brukerne og innbyggerne. En aktiv og troverdig tilsyns- og kontrollfunksjon kan medvirke til å bygge opp om denne tilliten.

Kontrollutvalget opplever at arbeidsområdet er omfattende og saksmengden stor. Utvalgets arbeid krever at medlemmene er aktive og setter seg inn i til dels kompliserte saker som gjelder hele virksomhetsområdet til Gjemnes kommune.

Kontrollutvalget kan anmode kommunedirektøren om å følge opp anbefalinger, avvik og mangler, men det er bare kommunestyret selv som kan pålegge kommunedirektøren å rette opp mangler som blir avdekt. Som kommunestyrets hjelpeorgan i kontrollarbeidet, er kontrollutvalgets virke avhengig av å ha legitimitet i kommunestyret. Dette er nødvendig for å få gjennomslagskraft for forbedringsforslag og anbefalinger og dermed kunne bistå i arbeidet for at kommunestyrets målsetninger blir realisert.

Batnfjordsøra, 18. januar 2024

Kontrollutvalget i Gjemnes
kommune

Jon Hals
leder

Heidi Hogset
nestleder

Britt Karin Flemmen Vaagbø
medlem

Odd Ingvar Torvik
medlem

Olav Sæter
medlem